

KRABBAMEIN

Mynd: Álvur Haraldsen

Reaktiónirnar voru tær somu, sum tá tungu boðini um pápan vórðu borin, bara hálvttíðja ár frammanundan.

– Tað vóru somu, heitu tárini, ið runnu. Sama tigandi tøgningin. Somu kenslur, ið vit sótu við, greiðir Sædis frá.

Elinborg og Elisabet Maria, fittu lítlasystrarnar í kenda sanginum hjá Eivør, eru í dag tvær vaksnar og vakrar ungar kvinnur á 17 og 19 ár, meðan songfuglurin sjálf langt síðani er flogin úr fjálga heiminum ovarlaga í Syðrugøtu.

– Eivør var í Kanada, tá eg fekk boðini. Hon skuldi spæla Marilyn Monroe í einari kanadiskari opera, og var tí mitt í eini sera krevj-

andi uppgávu. Eg pakkaði boðini so væl inn, sum eg dugdi, og nevndi ongantið orðið krabbamein. Eg haldi ikki, at hon rúmaði tey fyrr enn aftaná.

Synirnir Erling og Magnus, ið Páll hevði við sær inn í lívið hjá Sædis, vóru bara tvey og trý ára gamlir, tá teir mistu mammu sína av krabbameini.

– Eg kláraði ikki at fortelja teimum tað. So eg skrivaði teimum boðini, soleiðis at teir kundu ringja til mín. Tað gekk ein løta, so ringdi telefonin, greiðir Sædis frá.

Nýggj byrjan

Tað var ein lætti, tá boðini vórðu givin børnunum.

– Tá fór eg víðari. Tá

byrjaði eitt nýtt tíðarskeið, har eg segði við meg sjálva, at eg skuldi nokk koma út aftur hinumegin sjúkuna.

Sædis Eilífðsdóttir setti seg í samband við Krabbameinsfelagið, sum veitti henni stuðul og ráðgeving. Og hon valdi at vera opin um sjúkuna.

– Genturnar bóðu meg eisini um at skriva á Facebook, at eg var vorðin sjúk. Tað vildi gera tað lættari og taka burtur gitingar.

Sædis fylgdi ráðunum. Tá pápin doyði hövdu døturnar upplivað, hvussu trupult tað kann vera hjá fólki at kommunikera í slíkum stöðum. Viðhvørt endaði tað bara í einum kiksaðum eygnakasti.

Tað er gott at kunna deilda stöðuna, soleiðis sum hon nú einaferð er, bæði gleðina og sorgina, sigur Sædis smílandi.

Hon undirvísir fjórða, fimta og sjeypda flokki, og hesir næmingar hava farna skúlaárið verið partur av hennara sjúku. Tey hava fylgt við og hava upplivað stríðið hjá sínum lærara móti krabbameini. Sædis var burdur frá skúlanum tær sjeyp vikurnar, hon var til stráluviðgerð á Ríkissjúkrahúsinum. Annars hevur hon ongantið verið sjúkrameldað, men hinvegin hevur skúlin víst forstálsis og vælvild.

– Tað hevur avgjørt verið við til at halda mær uppi. Eg havi havt fólk rundan um meg alla tíðina og havi havt móguleika at halda fast í gerandisdagin. Tað eri eg æviga takksom fyri, greiðir Sædis frá.

Kvinnan

Kemoviðgerðin fer illa við kroppinum. Sjónlig broyting er hárið, sum ikki tolir viðgerðina og tí snøgt sagt dettur av. Sædis fekk tí bjóðað ein parykk.

– Eg hevði tað ongantið gott við parykkinum. Føldi at eg gekk sum ein grýla, sigur Sædis flennandi.

Hon hevur tó virðing fyri teimum kvinnum, sum velja parykkin. Men sjálf gjørdi hon tvørturímóti eitt tilvitað val. Tann nýggja Sædis var ein Sædis við ongum hári. Hon spurdi yngstu døturnar, Elinborg og Elisabet Maria, um tær ikki skuldu fara at hugna sær eitt kvøldið.

– Eg segði við tær, at nú vildi eg fáa tær at trimma mammu. Vit spældu tónleik hjá írsku Sinéad O'Connor, sum mær dámar so væl og heldur ikki hevur nakað hár, og eg sang við av lívsins kraft. Hetta kvøldið stendur eftir hjá mær sum ein sera góð løta. Vit hugnaðu okkum óført, og genturnar hildu meg vera nokkso kuula, leggur Sædis skemtiliga afturat, áðrenn álvarin enn einaferð hómast í røddini:

– Eg haldi, at hetta kvøldið vann eg á krabbameininum. Eg varð sannførd um, at krabbinn skuldi ikki vinna á mær. Eg fekk mær eitt nýtt look, byrjaði at hyggja eftir smartum turrikløðum og hvussu eg annars kundi pynta meg, greiðir Sædis frá.

Hon hevur allatíðina tvíhildið um, at hon er ein kvinna, og hon vil siggja gott út.

– Hvønn morgun havi eg pyntað og sjeinað meg upp, sjálvt um sjúkan gjørdi, at eg var einki pen. Eg veit ikki hví, men eg vildi bara vera nøgd og glað og siggja gott út.

Eisini teir dagar, tá eg skuldi av sjúklingahotellinum yvir á Ríkissjúkrahúsið til stráluviðgerð, gjørdi eg nógv burturúr mær sjálvari. Eg havi forkelað meg sjálva við fótamassagu, við at gera negl og so framvegis. Eg vildi fáa tað kvinnuliga fram í mær, sjálvt um sjúkan var har. Eg eri jú eitt menniskja, ikki ein diagnosa, sigur Sædis smílandi og heldur fram:

– Eg vil vera glað og spreidda gleði, har eg eri. Grundleggjandi haldi eg at man fær ta gleði aftur, sum man gevur av sær sjálvum.

Sædis er greið yvir, at tað kann virka ógvusligt fyri mong at siggja seg ganga við ongum hári. Hon valdi tí at taka broddin av tí stöðuni at kalla beinanvegin. Tað var í september í fjør, stutt eftir at alt hárið varð rakað av hövðinum á henni, at boðað varð til stóran, felags foreldrafund. – Eg gjørdi av at fara, og eg vildi ikki hava nakað á hövðinum. Á tann hátt fingi fólk at siggja, hvussu stöðan var og at soleiðis var eg nú. Eg vildi ikki fjala nakað.

Familjan

Sædis rættir hondina eftir einari lítlari, vakrari krukku, sum stendur í einum av vindeygakørmunum í stovuni. Krukan er prýdd við ljósareyðum og gulum blómum, umframt hekladum bandi. Á einum lepa, klistraður á ternuta lokið, stendur »10 ting vit elska við tær.« Sædis skrúvar javnan lokið av krukuni og lesur teir 10 leparnar í krukuni. Ein lepi fyri hvørt tingið.

– Tað kann illa lýsast við orðum, men vit hava fingið eitt serligt band, ið knýtir okkum saman. Tær hava uppliva at missa pápan, og so kom mín sjúka omaná.

Sjúkan hevur knýtt børnini uppattur tættari at Sædis. Serliga yngstu døturnar, ið hava verið um hana alla tíðina. Tær hava fingið eina barlast við sær, víðari út í lívið, sigur Sædis og tekur fram dømi:

– Tað ávirkar tær at siggja eina gentu skelda pápa sín. Tí hvussu kann man skelda ein pápa? Og tað ávirkar tær at siggja eina gentu í sjeypda flokki leiða pápa sín. Tað er ein vøkur mynd, ið ávirkar okkum allar. Vit siga ikki so nógv, men koyra kanska bara yvir og keypa okkum ein ís.

Sjálv ásannar hon, at kenslan av órættvís viðhvørt spøkir.

– Eg elskaði Páll meira enn nakað annað á jørð, og vit vóru ein perfekt familja, tá hann bráðliga varð tikin

...framhald